

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМ. Г.С. СКОВОРОДИ
КАФЕДРА ГЕОГРАФІЇ І МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ГЕОГРАФІЇ
ОБЛАСНИЙ КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД "ХАРКІВСЬКИЙ
ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ТУРИЗМУ"**



ГЕОГРАФІЯ ТА ТУРИЗМ

**Матеріали III Всеукраїнської
науково-практичної Інтернет-конференції
Харківського національного педагогічного університету
ім. Г.С. Сковороди
(26 лютого 2020 р., м. Харків)**

**Харків
2020**

**Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет ім. Г.С. Сковороди
Кафедра географії і методики викладання географії
Обласний комунальний заклад "Харківський організаційно-методичний
центр туризму"**

ГЕОГРАФІЯ ТА ТУРИЗМ

**Матеріали III Всеукраїнської
науково-практичної Інтернет-конференції
Харківського національного педагогічного університету
ім. Г.С. Сковороди
(26 лютого 2020 р., м. Харків)**

**Харків
2020**

УДК: 338.48:911: 37:502:551:63

Редакційна колегія:

О.Г. Стадник – к. пед.н., професор кафедри географії та методики викладання географії Харківського національного педагогічного університету ім. Г.С. Сковороди;

А.В. Губа – д.пед.н, професор кафедри суспільно-правових дисциплін і менеджменту освіти Харківського національного педагогічного університету ім. Г.С. Сковороди;

В.В. Піткевич – к.і.н, доцент, завідувач кафедри географії та методики викладання географії Харківського національного педагогічного університету ім. Г.С. Сковороди;

Ю.І. Муромцева – к.е.н., доцент кафедри географії та методики викладання географії Харківського національного педагогічного університету ім. Г.С. Сковороди.

С.В. Некос – к.г.н, доцент кафедри географії та методики викладання географії Харківського національного педагогічного університету ім. Г.С. Сковороди;

В.Д. Холодок – к.наук з держ управління, директор обласного комунального закладу "Харківський організаційно-методичний Центр Туризму".

До друку та в світ
дозволяю

Директор інституту інформатизації освіти
проф. А.І. Прокопенко

*Затверджено редакційно-видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди
протокол № від 11.03.2020*

Географія та туризм: Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції Харківського національного педагогічного університету ім. Г.С. Сковороди (26 лютого 2020 р., м. Харків) / за заг. ред. Муромцевої Ю.І.- Харків:ХНПУ ім.Г.С.Сковороди, 2020. – 295 с.

У збірнику представлено матеріали, присвячені актуальним питанням сучасної географічної науки та туризмознавства.

Розглянуто освітні тенденції у галузях географії, краєзнавства та туризму, проблеми природокористування, фізичної та економічної географії, висвітлено питання про стан і розвиток туризму в світі та Україні, туристичних ресурсів, природної та культурно-історичної спадщини України.

Для викладачів, аспірантів, магістрів, студентів вищих навчальних закладів.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, економіко-статистичних даних, галузевої термінології, наявність плагіату, імен власних та інших відомостей.

© Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди, 2020

<i>Т. Г. Ткаченко</i>	
НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ ХАРКІВСЬКОГО РЕГІОНУ	187
<i>Т.А. Бутенко, С.І.Сисоєва, Т.Г. Ткаченко</i>	
РОЗВИТОК ТУРИСТИЧНИХ БРЕНДІВ DESTINATION CELIЩА ДОКУЧАЄВСЬКЕ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	191
<i>Н. Sukhanova, V. Ushakov, M. Kupreenko</i>	
OPPORTUNITIES OF THE STAROVERDYANSK AND BOGATYR FORESTS FOR COMPETITIVE TOURISM OF STUDENT YOUTH	194
<i>В. П. Лисенко</i>	
ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ РЕГІОНАЛЬНИХ ТУРИСТИЧНИХ БРЕНДІВ	200
<i>В. М. Іванова, О. М. Шелудько</i>	
ПРИРОДНІ РЕКРЕАЦІЙНІ РЕСУРСИ ЯК УМОВИ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ЗАПОРІЗЬКОГО КРАЮ	203
<i>В. В. Єсінов</i>	
АНАЛІЗ РЕКРЕАЦІЙНО - ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	211

Розділ 5. Соціально-економічні та демографічні проблеми сучасності

<i>Ю. І. Муромцева</i>	
ПЕРЕПИС НАСЕЛЕННЯ – ЯК АТРИБУТ ДЕРЖАВНОСТІ ТА НЕОБХІДНИЙ ІНСТРУМЕНТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ	215
<i>О. О. Афоніна</i>	
ФАКТОРИ ФОРМУВАННЯ ТРУДОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ НАСЕЛЕННЯ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ УКРАЇНИ	226
<i>Н. М. Проценко</i>	
ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ В КОНТЕКСТІ ДЕМОГРАФІЧНИХ ВИКЛИКІВ	233
<i>Я. Г. Ткаченко, О. Г. Корнус, А. О. Корнус,</i>	
ГЕОГРАФІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЗАХВОРЮВАНOSTІ ТА ПОШИРЕНOSTІ ХВОРОБ ОРГАНІВ ТРАВЛЕННЯ СЕРЕД НАСЕЛЕННЯ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ	238
<i>О.В. Забєлін</i>	
СОЦІАЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНИЙ АНАЛІЗ ДЕМОГРАФІЧНОГО РОЗВИТКУ НАСЕЛЕННЯ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	245
<i>І.В. Ченєгін</i>	
ЗМІНИ НАПРЯМКІВ ТРУДОВОЇ МІГРАЦІЇ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ: ПРИЧИНИ ТА ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКИ	251
<i>Н. В. Чир, Р. Є. Качаровський, О. В. Антипюк, І. В. Єрко</i>	
ПОШТОВИЙ ЗВ'ЯЗОК – ВАЖЛИВИЙ ЕЛЕМЕНТ ТУРИСТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ	257
Анотації	265

***Віктор Вікторович Єсінов,**
магістр I року навчання спеціальності
«Середня освіта. Географія»,
Харківський національний педагогічний
університет ім. Г. С. Сковороди,
м. Харків
Науковий керівник - **Юлія Ігорівна Муромцева**
к.екоп. н., доцент кафедри географії і
методики викладання географії,
Харківський національний педагогічний університет
імені Г.С. Сковороди,
м. Харків*

АНАЛІЗ РЕКРЕАЦІЙНО - ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Харківська область має значний рекреаційно - туристичний потенціал завдяки доволі вигідному географічному положенню. На території області знаходиться велика кількість цікавих ландшафтів та природних об'єктів. Окрім цього, Харківщина має достатній культурно - історичний спадок, що сприяє розвитку історичного та подієвого туризму.

Однак існує низка проблем, які не дозволяють перетворити Харківщину на туристично розвинений край. В першу чергу це питання покращення транспортної інфраструктури. Велика кількість цікавих туристичних об'єктів розташовані на далекій відстані від обласного центру, і не мають прямого залізничного та автомобільного сполучення. В тому ж випадку, якщо питання проїзду на об'єкт більш – менш вирішене, то існує явна недостатність саме туристичної інфраструктури (готелі, кемпінги, ресторани та інше). Друга, не менш вагома проблема - це недостатнє інформаційне охоплення цільової аудиторії. Доволі багато людей навіть не знають про наявність певних історичних чи природних об'єктів навіть на території району, в якому проживають.

Найбільше перспектив для розвитку туризму має місто Харків, оскільки в ньому наявна розвинена інфраструктура, що спрощує доступ до

будь яких історичних та архітектурних пам'яток. Також великою популярністю користуються піші екскурсії історичним центром міста. Харків має всі можливості для розвитку освітнього та бізнес туризму, оскільки в місті функціонує багато спеціалізованих вищих навчальних закладів, а також, регулярно проводяться різноманітні семінари, конференції, форуми. В Харкові знаходиться велика кількість культурних об'єктів, таких як театри, філармонії, багато різних за тематикою музеїв. За умови грамотного менеджменту та інвестицій Харків можливо зробити туристично привабливим не лише для українців, а й для закордонних туристів.

Щодо області ситуація трохи інша. Перспективним є напрямок подієвого туризму. Прикладом цього можуть бути фестивалі, такі як «Весілля в малинівці» (Чугуївський район), «Олексіївська фортеця» (Первомайський район), виставка- демонстрація авіаційної техніки в Коротичі (Харківський район) та багато іншого. Окрім цього є можливість для розвитку еко-туризму, проведення піших та вело-походів, а в деяких районах - мисливський та рибальський туризм. В районних центрах, таких як Чугуїв або Ізюм, ситуація з внутрішнім туризмом набагато краща, оскільки ці міста мають багату історичну спадщину і доволі розвинену транспортну інфраструктуру. В той же час у віддалених селах проблеми з транспортом набагато серйозніші, і деколи- повністю відсутній мобільний зв'язок, немає жодного магазину чи кафе.

Окрім цього, слабка зацікавленість населення значно уповільнює розвиток цих видів туризму. Наприклад, етнофестиваль «Олексіївська фортеця» було закрито через брак коштів та складність проїзду; «Печенізьке поле» (Чугуївський р-н) було відмінено на час проведення антитерористичної операції, оскільки більша частина туристів приїздили з Луганської та Донецької областей з виставками народних промислів.

На даний момент, з розвитком і популярністю соціальних мереж, набуває сили новий напрямок туризму – фото та відео туризм. В цій галузі могли б бути конкурентоспроможними туристичні маршрути до таких

місць, як Шарівський замок (Богодухівський р-н), Краснокутський дендропарк (Краснокутський р-н), Харківська пустеля (Печенізький р-н) та багато інших. Але у більшості випадків ситуація складається таким чином, що до самих об'єктів немає прямого доступу громадським транспортом, і без наявності власного авто можливість проїзду значно ускладнюється.

Напрямок релігійного туризму у області розвинений на недостатньому рівні через брак інформованості населення. Прикладом цього є каплиця Спасів скит у селищі Первомайське (Змієвського р-ну), яка , до відносно недавнього часу, маючи досить цікаву історію виникнення, була забута і практично знецінена. Також можна взяти до уваги Борисо - Глібський жіночий монастир (сел. Водяне Змієвського р-ну), який, через брак транспортного сполучення, відвідують лише організованими заздалегідь автобусними турами.

Вирішенням проблем реалізації туристичного потенціалу Харківської області могло б бути :

- 1) Інформування населення, починаючи з шкільних закладів та заохочення до екскурсійних турів та окремих виїзних заходів.
- 2) Вирішення проблем зі сполученням транспорту.
- 3) Створення та прийняття державних програм по підтримці та розвитку внутрішнього туризму.
- 4) Заохочення до екскурсійної діяльності шляхом знижок та акцій на певні тури та маршрути.
- 5) Популяризація піших та велотурів з оглядом на підтримку іміджу здорової нації.

Підводячи підсумки хочу сказати що, Харківська область має великий рекреаційно - туристичний потенціал. В області перспективні майже усі напрямки туризму, однак слабка інфраструктура з недостатністю сполучення і завищеними цінами на проїзд, відсутність грамотного маркетингу та незацікавленість держави у підтримці та захисті культурної

і природної спадщини краю поки що не дають змоги перетворити Харківщину на туристично розвинену область.

Література:.

1. Бондаренко С. 50 живописных мест Слобожанщины для туризма и семейного отдыха. Харьков: ООО "Издательство "Теленеделя-Харьков", 2010. - 100с. Гречко Д. С. Свистун Г.Є. Деякі питання вивчення лісостепових городищскіфського часу на Сіверському Дінці // Археологія. 2006. № 4. С. 18-29.
2. Семененко А.О. Муромцева, Ю.І. Маловідомі рекреаційні ресурси Харківської області. Географія та туризм: Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції Харківського національного педагогічного університету ім. Г.С. Сковороди (26 лютого 2019 р., м. Харків), 2019. ХНПУ.- С. 190-194
3. Фукс М. К. Про городища скіфської доби на Харківщині // ЗВУАК.К., 1930. Т.1. С.91-111.